

Förslag till handlingsplan vid misstanke om övergrepp mot barn och ungdomar

För att barn och ungdomar i Sverige ska ges möjlighet att växa upp under trygga och gynnsamma förhållanden är det av största vikt att ledare i deras omgivning reagerar på signaler och/eller berättelser.

Om du har misstankar om att en deltagare i Vi Unga-verksamheten befinner sig i en utsatt situation och far illa:

- Samtala med ordföranden och/eller en ledarkamrat du kan lita på om vad som väckt dina misstankar. Håll alltid ordföranden informerad. Tveka aldrig att rådgöra med yrkeskunniga på orten, till exempel socialtjänsten, barn- och ungdomspsykiatri samt BRIS (vuxentelefon 077-150 50 50).
- Tänk på deltagarens och föräldrarnas integritet och undvik ryktesspridning!
- Kom ihåg att under alla förhållanden är deltagarens säkerhet av yttersta vikt och går före alla andra hänsyn.
- Gör tillsammans med ordförande/annan ledare en sammanfattning av vad du har observerat eller hört. Kom ihåg att barn och ungdomar kan utsättas för övergrepp i alla samhällskretsar. Utgå aldrig från att populära eller respekterade personer inte skulle kunna utsätta barn och ungdomar för övergrepp.
- Vid misstanke om att en deltagare far illa, ställ inga ledande frågor till deltagaren. Det kan senare innebära att uppgifterna får ett lågt bevisvärde vid en rättslig prövning. Lyssna uppmärksamt och lägg deltagarens egna ord på minnet.

Om deltagaren själv berättar för dig om övergrepp han/hon utsatts eller fortlöpande utsätts för:

- Låt deltagaren få uttrycka alla sorters känslor och förhåll dig så neutral som möjligt. Fråga inte ut deltagaren på detaljer, det räcker för dig att få veta att något kan ha skett.
- Ge aldrig löften om tystnad, eftersom du inte vet vad deltagaren kommer att berätta för dig.
- Förklara att du kommer att vidarebefordra informationen till människor som kan hjälpa till.

Dokumentera följande omedelbart skriftligen:

- Vad du sett och fått berättat för dig, använd deltagarens egna ord.
- Hur du agerat.
- Signera och datera.

Dina anteckningar kan vara av betydelse för den sociala utredningen och eventuell rättslig process.

- Samtala med ordföranden och/eller en annan ledare du kan lita på om det du fått kännedom om. Håll alltid ordföranden informerad. Tveka aldrig att råd göra med yrkeskunniga på orten, till exempel socialtjänsten, barn- och ungdomspsykiatri samt BRIS (vuxentelefon 077-150 50 50, barnens hjälptelefon 0200-230 230).
- Tänk på deltagarens och föräldrarnas integritet och undvik ryktesspridning!

Anmäl alltid misstanke om övergrepp mot barn och ungdomar till socialtjänsten i kommunen.

Följande åtgärder bör vidtas i situationer där anmälan ska göras:

- Rapportera snarast det misstänkta övergreppet till socialtjänsten i kommunen.
- Vid anmälan till socialtjänsten om misstanke om övergrepp ska föräldrarna informeras. Grundregeln bör dock vara att du inte informerar föräldrarna om anmälan vid misstanke om att det är föräldrarna eller annan nära anhörig som utsätter barnet/ungdomen. Överlåt det till socialförvaltningen så att du inte riskerar att skada socialförvaltningens eller polisens utredning genom att den misstänkte gärningsmannen får möjlighet att förbereda sig eller påverka den utsatta inför en kontakt från socialförvaltningen eller polisen.
- Det är bra om klubb- eller distriktsordföranden och den ledare som fått misstanken om att en deltagare befinner sig i en utsatt situation eller fått berättat för sig om övergrepp gemensamt står för den anmälan som görs, för att undvika att en enskild ledare ensam har ansvar för situationen.